

Länsstyrelsen
Blekinge

Ett hållbart Blekinge

Ett hållbart Blekinge är ett åtgärdsprogram för miljömål. Åtgärderna är tänkta som ett smörgåsbord dukat med inspiration för att många ska kunna bidra. Länsstyrelsen Blekinge samordnar det regionala arbetet med miljömål och utför redan åtgärder tillsammans med många andra aktörer – men mer engagemang behövs. Åtgärderna är samlade i tre temaområden som pekar ut några av vårt läns stora utmaningar och åtgärder som behövs för att möta dem.

Kanske kan just du eller din verksamhet bidra till någon åtgärd?

Klimat & Energi

Klimatet är en av vår tids största utmaningar. Tema Klimat & Energi följer det övergripande målet i Blekinges Klimat- och energistrategi att halvera koldioxidutsläppen vart fjärde år från år 2020. Klimat- och energistrategin för Blekinge har fem fokusområden som är viktiga för arbetet med klimat och energi i Blekinge.

Minskad energianvändning

Att effektivisera vår energianvändning gör att mindre energi behöver produceras.

1. Energieffektivisering som del av renovering
2. Materialåterbruk av byggnader
3. Energieffektivisering industri
4. Ökad användning av restvärme

Förnybar energi

För att möta elektrifieringen av samhället behövs satsningar på både små- och storskalig energiproduktion. Vi behöver också kunna lagra den energi som producerats.

1. Utbyggnad av vindkraft, på land och till havs, inklusive energilagring med möjlighet till planerbar elproduktion
2. Utveckling av ett smartare elnät där fordonsparkens batterikapacitet kan utnyttjas genom tvåvägsladdning (V2G)

3. Utbyggnad av storskalig solenergi (solel och solvärme)
4. Utbyggnad av småskalig energiproduktion och energilagring
5. Ökad biogasproduktion
6. Utbyggnad av infrastruktur för kritisk effektöverföring (ledningarna med mera)

Transporter

Transporter står för 40 procent av länets koldioxidutsläpp och största delen kommer från personbilar.

1. Utbyggnad av laddinfrastruktur och infrastruktur för förnybara drivmedel (inkluderar även bilbatterier som energilagring)
2. Överflyttning från bil till gång/cykel/kollektivtrafik (egen bil ej norm i större tätort)
3. Planera för fler sammanhållna gång- och cykelstråk
4. Planera för minskat behov av transporter (exempelvis ändrade konsumtionsvanor, utveckling av strategiska noder och samordnad varudistribution)
5. Möjliggöra snabb omställning till fossiloberoende fordonsflotta

Hållbar konsumtion

Vår konsumtion har stor klimatpåverkan. Det finns många sätt att minska denna påverkan, men i detta åtgärdsprogram fokuserar vi på några få områden som gör stor skillnad.

1. Främja hållbara konsumtionsmönster (delningstjänster som till exempel verktygspooler, återanvändning och reparation av produkter)
2. Klimatsmarta lösningar för landsbygden (arbetshubbar, samåkningstjänster)
3. Visa livsmedlen respekt (välja och hantera rätt, minska matsvinnet, mer växtbaserad kost)

Kompletterande åtgärder

Våra utsläpp av koldioxid kommer att påverka klimatet under lång tid. Därför behöver vi även ha metoder för att fånga in koldioxid eller binda den i skog och mark.

1. Öka kolsänkan i skog och mark
2. Avskilja och lagra biogen koldioxid (bio-CCS)

Städer & Samhällen

Planering av städer och samhällen har stor betydelse för både livsmiljö och hälsa. Hur våra städer och samhällen planeras har även stor betydelse för flera miljömål och globala hållbarhetsmål. I temaområde Städer & Samhällen har fem fokusområden valts ut för att möta länets viktiga utmaningar.

Anpassning till ett förändrat klimat

Förändring av klimatet leder till risker för många av samhällets funktioner. Det krävs ökad hänsyn i den fysiska planeringen för att minska dessa risker.

1. Integrering av klimatanpassning i strategiska dokument (planer, strategier, program, underlag och analyser)
2. Höja kunskapen om klimatrisker och vad man kan göra för att få till stånd anpassningsåtgärder (skyddsbehov, finansieringsmodeller, hantering av osäkerhet, samverkansformer)
3. Samverkansprojekt kring värmekartläggning av tätorter
4. Regional kustsamverkan kring havsnivåhöjning

Gröna miljöer

Gröna miljöer i bebyggda områden är viktiga för både människor och ekosystem. Nätverk av naturmiljöer ger levnadsutrymme för växter och djur, är bra för friluftslivet, ger möjlighet till vardagsmotion och försörjer samhället med en rad ekosystemtjänster. Gröna miljöer är också nödvändiga för att hantera konsekvenserna av klimatförändringar.

1. Samverkan mellan flera aktörer i planeringsfasen för att skapa naturliga spridningsvägar
2. Ta fram vägledning för landskapsperspektiv och bedömning av olika naturtyper
3. Genomföra pilotprojekt som kan vägleda arbetet med grön infrastruktur
4. Ta fram lättillgängligt informationsblad med förslag på konkreta åtgärder för markägare

5. Öka kunskapen om hur gröna miljöer och naturbaserade lösningar kan hjälpa till att hantera konsekvenserna av klimatförändringarna
6. Minska utbredningen av invasiva arter genom tidig hänsyn i alla typer av planeringsprocesser och skötselåtgärder i kombination med lämpliga åtgärder för att minska spridningen (informera, inventera, ställ krav vid upphandling och markarbeten, bekämpa)

Hälsosam livsmiljö

En hälsosam livsmiljö är en förutsättning för att människor ska kunna leva ett gott liv.

Föroreningar i luft, mark och vatten har liksom störande buller stor inverkan på livsmiljön och därmed vår hälsa. Regional miljöövervakning, andra kontrollprogram och provtagningar spelar en viktig roll för att kunna prioritera rätt åtgärder.

1. Övervaka luftkvaliteten så att åtgärder kan sättas in vid behov
2. Sprida information för att motverka problem med vedeldningsrök
3. Höja kunskapen om hur störande buller kan förebyggas redan i planstadiet och minskas i befintliga miljöer
4. Kunskapshöja kring förorenade områden (mark och vatten)
5. Genomföra riktade informations- och utbildningsinsatser om miljö- och hälsoskadliga ämnen

6. Kartlägga verksamheters användning och hantering av miljö- och hälsoskadliga ämnen
7. Motivera verksamhetsutövare att gå före med utfasning av särskilt farliga ämnen
8. Genomföra övervakning av miljögifter

Jordbruksmark

Jordbruksmark är viktigt för livsmedelsförsörjning och regional självförsörjning. Blekinge län har en liten andel jordbruksmark samtidigt som en relativt stor andel jordbruksmark har exploaterats de senaste åren. Det är därför viktigt att bibehålla eller återskapa produktiv jordbruksmark i länet.

1. Hålla dialogmöten med fokus på lagstiftning och detaljplaneprocessen
2. Vägleda för bedömning av jordbruksmark
3. Ta fram definitioner av väsentliga samhällsintressen och godtagbara alternativa platser
4. Kunskapsöka kring kompensationsåtgärder

Förvaltning av kulturmiljöer

Att förvalta kulturmiljöer ställer krav på varsam och medveten stadsplanering med kunskap om äldre byggnadssätt, material och metoder för att få nyare bebyggelse att fungera väl tillsammans med äldre miljöer.

1. Öka den antikvariska kompetensen
2. Ta fram bevarande- och utvecklingsplaner
3. Återbruka äldre byggnader och byggnadsdelar som alternativ till rivning och nya material
4. Informera om energieffektivisering, livscykelanalyser och återbruk som en del av arbetet med kulturmiljön
5. Ta fram kartläggning och handlingsplan för kulturbyggnader som främst berörs av klimatförändringar

Landskap & Vatten

Temaområde Landskap & Vatten fokuserar på ekosystemen både på land och i vatten. Det finns många värdefulla naturmiljöer som behöver bevaras och utvecklas i Blekinge, både i det brukade och i det mer orörda landskapet. Temaområdet fokuserar också på vattnet som en resurs vi behöver skydda. Rent vatten är en förutsättning för livet i och omkring våra vattendrag. Vatten är också vårt viktigaste livsmedel. För tema Landskap & Vatten fokuserar vi på åtgärder i två områden.

Bevarad biologisk mångfald och intakta ekosystem

Blekinge har många olika typer av naturmiljöer som behöver skyddas och skötas. En stor del av länets yta är brukad eller på något sätt påverkad av människan. För det brukade landskapet finns många åtgärder som kan öka mångfalden och skapa bättre motståndskraft mot klimatförändringar.

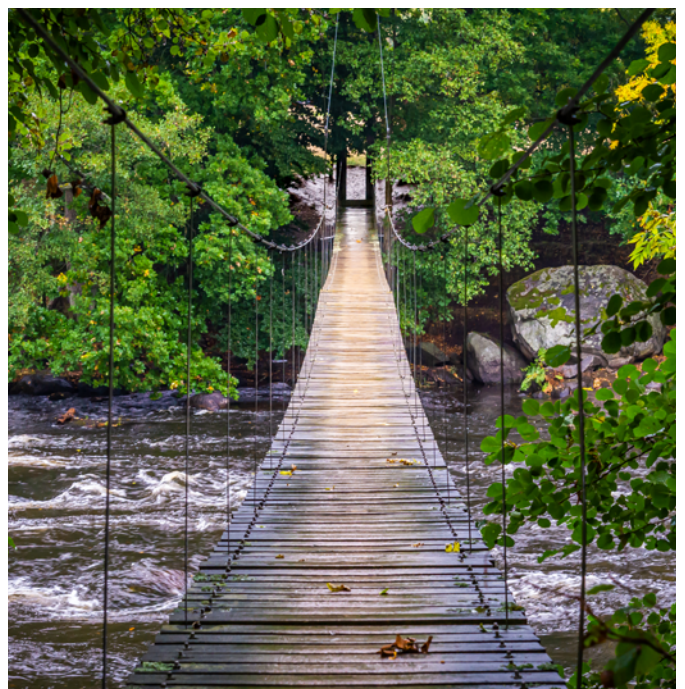
1. Gynna ökad variation i odlingslandskapet och i själva odlingen
2. Restaurera eller skapa artrika biotoper i odlingslandskapet (naturbetesmarker, åkerholmar, småvatten, blommande åkerkanter och brynmiljöer som gynnar bland annat pollinatörer)
3. Bevara värdefulla gräsmarker och binda samman dem med vardagslandskapet (vägkanter, parker med mera kan fungera som komplement-tytor för att få sammanhängande gröna stråk)
4. Sköta gräsmarker med bete och slåtter samt restaura där hävden upphört (fler betesdjur på naturbeten, stängsling, samarbeten och rådgivning)
5. Bevara eklandskapet (skötsel, restaurering, efterträdare, död ved)
6. Skapa och återskapa öppna sandmarker för insekter som är beroende av sand för bon och äggläggning (exempelvis vilda bin och dyngbaggar)
7. Minska utbredningen av invasiva arter i skyddade och känsliga naturområden
8. Utveckla och genomföra hyggesfria metoder inom skogsbruket
9. Genomföra skötsel- och restaureringsåtgärder för tall och ädellövskog
10. Följa de gemensamma målbilderna för god miljöhänsyn i det praktiska skogsbruket

11. Arbeta med grön infrastruktur i skogsmark så att insatser kan samordnas och landskapets ekologiska sammanhang uppmärksammas
12. Återställa rensade vattendrag för att dämpa flöden och skapa gynnsamma habitat för strömlevande djur
13. Åtgärda vandringshinder i vattendrag som inte omfattas av den nationella planen för omprövning av vattenkraften
14. Skapa ekologiska kantzoner vid vattendrag, diken och våtmarker med växter (gynnar biologisk mångfald)
15. Återväta dikade torvmarker
16. Återskapa våtmarker av varierande karaktär (tillgodoser olika arters habitatbehov, spridningsmöjligheter, ger skydd för hotade arter och minskar övergödning)
17. Återskapa goda rovfiskbestånd, till exempel genom fredningsområden för fisk (gynnar biologisk mångfald och minskar övergödning)
18. Restaurera grunda havsvikar (viktiga områden för bland annat fåglar och fiskrekrytering)
19. Samla in spöknät och strandstäda vid kusten och längs vattendrag
4. Förkorta handläggningstider för att inrätta och revidera vattenskyddsområden för länets råvattenresurser
5. Öka uppsamling och användning av regnvatten för bevattning
6. Kunskapshöja kring miljö kvalitetsnormer (MKN) på vatten för att öka medvetenheten om dagvattnets konsekvenser för vattendrag vid exempelvis exploatering
7. Anlägga nya våtmarker och restaurera tidigare våtmarker för att utjämna flöden och främja nybildningen av grundvatten
8. Erbjud markägare kostnadsfri enskild rådgivning och kompetensutveckling kring vinsterna med att hålla kvar vatten i marken genom anläggning, restaurering och fortsatt skötsel av våtmarker
9. Recirkulera täckdikat åkervatten och restvatten från industri och deponi
10. Identifiera stora utsläppskällor och samverka med aktörerna för att stötta i åtgärder mot övergödning vid dessa källor
11. Nyanlägga och restaurera våtmarker, kalkfilterdiken, skyddszoner och kantzoner för att minska läckage av näringsämnen
12. Bromsa upp, sprida ut och samla upp avrinnande vatten med fokus på övergödningsskänsliga områden

God tillgång på rent ytvatten och grundvatten

Blekinges geografiska läge gör att länet i högre grad drabbas av vattenbrist och torka jämfört med många andra delar av landet. Klimatförändringarna försämrar den redan dåliga vattentillgången i Blekinge. Vi behöver därför hushålla med vattnet och skapa miljöer som hjälper till att hålla kvar vatten i landskapet för att bilda nytt grundvatten och jämna ut vattenflödet både vid torka och höga vattenflöden. Vi behöver också skydda våra vattenresurser mot övergödning och olika föroreningar.

1. Utföra insatser för effektiv vattenhushållning, riktat till både, näringsliv, jordbruk och allmänhet (effektivisering och recirkulation)
2. Förstärka miljöövervakning av grundvattenförekomster
3. Säkerställa grundvattenförekomsternas kvantitet vid exploatering

Åtgärdsprogram för miljömålen

Hösten 2015 antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030, en ny utvecklingsagenda med globala mål för hållbar utveckling. Miljömålen svarar för den miljömässiga delen av Sveriges arbete med att uppfylla målen i Agenda 2030.

De svenska miljömålen har beslutats av riksdagen som ett löfte till framtida generationer om frisk luft, hälsosamma livsmiljöer och rika naturupplevelser. Miljömålsarbetet är en del av vårt strategiska samhällsbygge där både kunskap och engagemang från många behövs för att kunna fatta långsiktiga och hållbara beslut.

Läs mer om Agenda 2030: [Globala målen – För hållbar utveckling \(globalamalen.se\)](http://globalamalen.se)

Läs mer om de svenska miljömålen: [Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](http://sverigesmiljomal.se)

Blekinges regionala åtgärdsprogram för miljömål har tre temaområden som fokuserar på olika miljömål.

Läs hela åtgärdsprogrammet för miljömål här: [Ett hållbart Blekinge - regionalt åtgärdsprogram för miljömål 2022-2025 | Länsstyrelsen Blekinge \(lansstyrelsen.se\)](http://lansstyrelsen.se/blekinge/regionalt-atgardsprogram-for-miljomal-2022-2025)

Länsstyrelsen Blekinge samordnar det regionala miljömålsarbetet. Kontakta oss gärna via e-post om du vill veta mer! miljomal.blekinge@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Blekinge

SE- 371 86 Karlskrona
Telefon: 010-224 00 00
E-post: blekinge@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/blekinge